

Fokusā – mūsdienu cilvēka daba

✂ Linda Kilevica, "Kurzemes Vārds"

Liepājas teātris ar jauniestudējumu "Annes Frankas dienasgrāmata" 14.septembrī sāks savu 118.sezonu. Pie mākslinieciskajam vadītājam nepieciešamas apziņas, ka vajag "sezonu komponēt", tomēr savu daļu vajag atstāt intuīcijai, to atzīst valdes loceklis Valters Sīlis. "Ja man raisās sajūtas, ka šis varētu būt piedzīvojums, tad arī ceru, ka būs piedzīvojums māksliniekiem, kuri veidos šo darbu, un tad – piedzīvojums skatītājiem," viņš ieskicē iecerētos iestudējumus.

AKCENTS UZ SATURU

"Ja kāds mākslinieks atnāk ar materiālu, kas ļoti spēcīgi trāpa, tad man pašam primāri kā teātra skatītājam gribas to redzēt un piedzīvot," tā sadarbībā ar režisoriem V.Sīlis izplānojis desmit jauniestudējumus, starp kuriem ir tradicionālais Ziemassvētku koncerts un Teātra dienas koncerts. "Šoreiz ļoti liels akcents tiks uz saturu, kas ir pamatīgs un interese raisošs," viņš saka.

"Viesturam Roziņam bija vairākas idejas. Izlasīju lugu "Divu sirdžu zēns", un tā trāpa neprātīgi. Mēs esam pieraduši dzīvot vārda brīvībā, šis tiesības mums ir nodrošinātas. Kā redzam kaimiņzemē, ar nāvējošiem ieročiem ļoti ātri tās var aplklusināt. Izrādē stāsts ir par ģimeni, kuras dēli pēc tam, kad "Taliban" pārņēma varu Afganistānā, gribēja pateikt runu skolas laukumā. Viņi pateica, un sākās ceļojums cauri visai Eiropai," stāsta V.Sīlis.

Ar režisori Inesi Mičuli runāts par to, ka vajadzētu iestudēt lielu dramatisku darbu. "Tā kā puse iestudējumu ir jaunas lugas, gribējās nedaudz sasvērt kausus. Bija doma par aktieriski lieliem uzdevumiem, un nonācām pie Artūra Millera lugas, kas ir viena no amerikāņu klasikas stūrakmeņiem," atklāj mākslinieciskais vadītājs.

Elmārs Senkovs pēc triloģijas Liepājas teātri gribējis radīt kaut ko pavisam citādu. Režisors atnāca ar ideju par 90.gadu biznesa vidi – cilvēkiem, kuri bija pavisam jauni, kad nokļuva pie varas, kam vajadzēja daudz ambīciju un riska. Bet ar jauno režisori Endīni Bērziņu kopīgi nonāks pie lugas par cilvēka dabu "2401 objekts". Vīrietis, kuram bija veikta lobotomija, nodzīvoja ļoti garu mūžu, bet katru dienu pamodās no šīs operācijas, jo nevarēja radīt jaunas atmiņas. "Šis ir šausmīgs, bet ļoti skaists darbs, asprātīgi uzrakstīts trim aktieriem," pauž V.Sīlis.

DODAMIES PRIEKĀ!

Matīss Budovskis debitēs uz lielās skatuves, iestudējot trilleri. "Gandrīz Agata Kristi, lai gan trillera sajūtu radīs izvēles, nevis noskaidrošana, kurš vainīgs," atzīmē V.Sīlis.

Viņš pats veidos divus jauniestudējumus. Ludmilas Roziņas luga "Dievs ir šeit" ir par situācijām, kurās nonāk daudzi, bet domā, ka tā notiek tikai ar viņu vienu. "Par mēģinājumiem tikt pie bērna publiski daudz nerunā, tas nebūt nav vienkārši, ir sarežģītas un sāpīgas izvēles," stāsta valdes loceklis.

Kopā ar Rasu Bugavičuti-Pēci taps darbs par viena Liepājas dzīvokļa vēsturi – iestudējums lielam ansamblim, tehniski sarežģīts darbs. "Ienākot jaunā dzīvesvietā, vienmēr domā par to, kas tur bija, kāda vēsture telpā saglabājusies un kas aizklāts ar regīpša plāksnēm. Tas būs ceļojums vienas telpas ietvaros dažādos laikos, par cilvēkiem un viņu cerībām," stāsta V.Sīlis.

"Ziemassvētku koncerts būs visa mūsu

JUSTĪNES GRINBERGAS FOTO

Režisora Regnāra Vaivara iestudējums "Latviešu raķetes" pagājušajā sezonā triumfēja gan kritiķu, gan publikas vērtējumā. Skatītāji atzina to par mīļāko izrādi, bet Mārtiņu Kalitu (centrā) – par labāko aktieri.

kolektīva dāvana – dodamies priekā!" viņš atklāj. Savukārt Teātra dienas koncerta ideja radās aktieriem Kintijai Stūrei un Hugo Puriņam, tas būs viņu paaudzes veidots darbs – apbalvošanas ceremonija skatītājiem. Koncertu veidot pieaicināts Roberts Dauburs.

JĀIZKOPIJ MECENĀTISMS

Liepājas teātris ļauj sevi pierādīt jauniem režisoriem, kas ir ļoti svarīgi Latvijas teātra nākotnei kopumā, uzsver V.Sīlis.

Teātri ir maz vecākās paaudzes aktieru. V.Sīlis atklāj, ka divās izrādēs piedalīsies Ģirts Krūmiņš, kuru skatītāji redzēja uzvedumā "Tēvs klusums". Arī ar aktieriem, kuri nav šatā, teātris priecāsies sadarbību turpināt.

"Vieglī nav," uz jautājumu, vai pietiek finansējuma visām iecerēm, atbild valdes locekle administratīvajā un saimnieciskajā jomā Eva Ciekurze. "Galvenā problēma – profesionālais repertuāra teātris Latvijā ir šaura niša, kurā darbojas astoņi teātri. Septiņi ir valsts teātri, un noteikumus diktē valsts īstenotā finansēšanas politika. Ir jautājums ne tikai par algām, bet arī par iespējām ieguldīt jaunuzvedumos. Gan tajā, kas top uz skatuves un ko aktieri velk mugurā, gan radošajās komandās, cik tās var būt plašas un kādu honorāru šie cilvēki saņem citur. Liels ir viņu izbrīns, kad mēs runājam par turpat divreiz mazākiem skaitļiem." Taču ļoti priecē lielais skatītāju skaits, kas dod līdzsvaru un palīdz iecerēs īstenot.

Iestudējumam "Annes Frankas dienasgrāmata" atbalstu sniedza fonds "Uniting". "Tas ļoti palīdzēja, jo izrāde ir liela un pašvaldības dotajā naudiņā īsti ielikt nevarēja.

Sabiedrībā šobrīd nav mecenātisma vai ziedošanas paražu, tās jāveido no jauna. Ir jautājums, cik ilgi varam paļauties uz publiskiem līdzekļiem un vai nav jāsāk veidot kādas citas tradīcijas," spriež E.Ciekurze.

V.Sīlis norāda, ka Liepāja ir ļoti īpaša pilseta ar to, ka atbalsta profesionālo mākslu un gādā, lai ikdienas kultūras piedāvājums būtu plašs. "Es gribētu paļauties, ka tajā apjomā, kādā esam atbalstīti līdz šim, ar to varam rēķināties," cerīgi saka E.Ciekurze.

SPĒCĪGI REŽISORI

Pagājušās sezonas vidū notika daļēja teātra vadības maiņa. Peripetijas, kas saistās ar teātri kā institūciju, nav atstājušas būtisku ietekmi uz izrāžu kvalitāti, saka teātra kritiķis Atis Rozentāls. "Iepriekšējās vadības, Herberta Laukšteina, sastādītā programma ir realizējusies apbrīnojami veiksmīgi, teātris ir izgājis no šīs situācijas ar ļoti labām izrādēm, no kurām dažas ir nominētas, dažas nav, bet tas nenozīmē, ka šīs izrādes būtu sliktas," viņš vērtē. Liepājas teātris sevi parādījis kā ārkārtīgi interesantu un radošu – ar satursriski un mākslinieciski kvalitatīvi realizētu piedāvājumu.

Zināma pēctecība esot jūtama attiecībā uz jaunās sezonas plāniem. "Tā ir interese par mūsdienu procesiem. Esmu dzirdējis no cilvēkiem arī nopūtas par to, ka klasika praktiski neparādās. Taču man liekas, ka no situācijas ar vadības maiņu ieguvums ir tāds, ka Valters Sīlis spējis diezgan ātrā laikā sapulcēt ap sevi cilvēkus, kurus ļoti pazīst. Režisoru sastāvs, kas Liepājas teātrim piesaistīts nākamajā sezonā, manuprāt, ir ļoti spēcīgs, un lai nu katrs teātris spētu sev

UZZIŅAI

Sezonas jauniestudējumi

♦ "Annes Frankas dienasgrāmata", režisore Laura Groza;

♦ Ludmila Roziņa "Dievs ir šeit", rež. Valters Sīlis;

♦ "Rītausma Vakaros", rež. Matīss Budovskis sadarbībā ar dramaturgu Klāvu Melli;

♦ Fils Porters pēc Hameda Amiri romāna "Divu sirdžu zēns", rež. Viesturs Roziņš;

♦ Artūrs Millers "Visi mani dēli", rež. Inese Mičule;

♦ Artūrs Dīcis "Baltijas teļš", rež. Elmārs Senkovs;

♦ Luiss Heteringtons, Hanna Bārkere un Laiems Džārvīšs "2401 objekts", rež. Endīne Bērziņa;

♦ Rasa Bugavičute-Pēce "Dzīvoklis", rež. V. Sīlis.

AVOTS: LIEPĀJAS TEĀTRIS

tādu režisoru komandu sapulcināt. Skatos uz gaidāmo sezonu ar lielu interesi, jo tur ir tēmas un nosaukumi, kas pilnīgi noteikti var izvērsties par ievēriem cienīgiem notikumiem," pauž kritiķis.

Vecākās paaudzes aktieru trūkums Liepājas teātri ir unikāla situācija Latvijas mērogā, atzīmē A.Rozentāls. Tas repertuāru ietekmē, jo acimredzot nebūs izrādes ar vecāko paaudzi, sevišķi vīriešiem. "Taču viss atkarīgs no tā, kādā atslēgā izrādi iestudē," viņš saka. ■

Neaizmirst pārbaudīt profesionālos ieročus

✂ Ieva Vilmane, "Saldus Zeme"

Latvijas Nacionālā teātra aktrisei Līgai Zeļģei jaunajā sezonā būs darba pilnas rokas. Saldenieki viņu gadiem paturējuši redzeslokā un pieredzējuši, kā visnotaļ kautrīga Saldus meitene izaug par daudzpusīgu, drosmīgu un krāšņu skatuves mākslinieci.

– Vai režisori tev izteikuši interesantus piedāvājumus?

– Piedāvātas trīs atšķirīgas lomas.

Sezonu sākšu ar režisores Ineses Mičules iestudējumu "Cilvēki laivās". Tēlošu cilvēku no tautas, vienu no trijām vārmu kodējām. Izrāde par kuršiem un prūšiem ir simboliska, ar ārkārtīgi skaistu Riharda Zaļupes mūziku, lakonisku un brīnišķīgu Ginta Sippos scenogrāfiju. Manuprāt, Latvijas Nacionālais teātris izvēlējies interesantu darbu, ar kuru atklāt jauno sezonu 12.septembrī. Pagodinājums būt starp aktieriem, kas uzaicināti uz lielās skatuves atklāt teātra sezonu.

Divas nedēļas vēlāk būšu pilnīgi citā vidē, smalkajās aprindās, jo sāksim mēģināt Indras Rogas "Lielisko Getsbiju". Pavasarī Klāvas Mellis iestudēs "Dumpīgo Rīgu". Vēl nezīnu, kura būs mana loma, taču zīnu, ka sastrādāšanās būs interesanta. Jaunais režisors pilns trakulīgām idejām, tās mani "pavelk".

– Vai tavu uzmanību piesaistījusi kāda izrāde, kurā nespēlē?

– Interesē, kāds Pēterim Krilovam sanāks "Ilgu tramvajs". Viņš mūsu teātri sen neko nav iestudējis, turklāt man ļoti patīk, kā viņš strādā ar aktieriem. Žēl, ka šajā darbā nebūs manis, taču teātri bieži vien notiek tā, ka iedomātā skaistākā loma reizēm atnāk negaidīti. Prātā nāk titulloma Ināras Sluckas komēdijā "Dzimusi vakardien" 2021.gadā. Reizē ar pirmajiem mēģinājumiem paliku stāvoklī. Biju gatava darbu šajā izrādē pārtraukt, tomēr Ināra atbildēja, ka vēlas, lai turpinu. Man bija dublante, un darbs sanāca feins, to aizvien spēlējam. Man ļoti patīk žanrs – laikos, kad daudziem cilvēkiem dzīve nav rožaina, nav nemaz tik viegli panākt, ka viņi teātri smejas.

– Vai strādāsi arī ārpus teātra?

– Turpināšu brīnišķīgu projektu – ar aktieri Raimondu Celmu un Rīgas saksofonu kvartetu izpildām teātra un kino mūziku. Šis ir sirds projekts, tāpēc prieks par to, ka, lai gan visi esam aizņemti, izdodas salikt kopīgu grafiku. Vēl turpināšu filmēties seriālā "Nemīlētie".

– Ko gūsti no šādiem projektiem?

– Jo vecāka palieku, jo uzmanīgāk izvērtēju, kam vēlos veltīt savu laiku. Gan filmējoties, gan koncertējot strādāju ar svešiem radošiem cilvēkiem, kuri mani iedvesmo. Dažreiz viegli, dažreiz grūti, toties dzīve nav garlaicīga. Ārpus teātra izeju no komforta zonas, var teikt, ka pārbaudu savus profesionālos ieročus.

– Vai pēc 20 gadiem teātra mākslā vēl nejuties gana varoša un pieredzējuši?

– Manā profesijā visskaistākais – uz ideālu jātiecas visu laiku. Otrkārt, aktierim vienīgais atskaites punkts ir nulle – tas, ka biji labs vakar, nenozīmē, ka tāds esi šodien un būsī rīt. Vakars labi nospēlēja izrāde neko

ZANES BITERES LETA FOTO

Līga Zeļģe (centrā) Latvijas Nacionālā teātra 106. sezonas atklāšanā šogad augustā.

FOTO NO LĪGAS ZEĻĢES ARHĪVA

Līga Zeļģe Billijas Dounas lomā Garsona Kanina komēdijā "Dzimusi vakardien" (režisore Ināra Slucka).

nenozīmē, jo šodien tā jānospeļē no jauna.

Ar gadiem iemācjos tik ļoti nesatraukties par niekiem un to, ka kaut kas nesān uzreiz, tāpēc savā profesijā un teātra mākslas radīšanā jūtos harmoniski. Pat lielos izaicinājumos. Dzīves pieredze iemāca uz visu raudzīties plašāk. Man mēģinājumi domāti, lai kļūdotos, riskētu, meklētu un atrastu.

– Tu gadu veidoji raidierakstu "Klausies Nacionālo!". Ko gūsti no dialogiem ar kolēģiem?

– Avantūra man patika, taču vairāku iemeslu dēļ apdomāju, vai šogad to turpināšu. Kaut vai tāpēc, ka žurnālists ir profesionālis, bet es tāda neesmu. Mani nepārliecina arguments, ka šajos laikos katrs drīkst būt profesionālis jomā, kurā sadomājies. Dažbrīd man bija lielas šaubas, tāpēc paldies par iedrošinošiem vārdiem, kurus saņēmu no klausītājiem! Ļoti iedvesmojos no pirmā *podkāsta* – kaut visas sarunas būtu bijušas tik vieglas kā ar Mārtiņu Brūveru! Ar viņu esam bieži filmējušies, Mārtiņš ikdienā daudz joko, bet dziļu sarunu līdz tam nebija bijis. Šis *podkāsts* man deva spārnus! Ja man būtu jāstrādā televīzijā, sapņotu veidot autorraidījumu, kurš atklāj cilvēku personību. Varonis ne vienmēr būtu slavenība vai kāds, kam milzīgi sasniegumi. Mani interesē arī vienkāršu cilvēku dzīves ceļš, viņu redzē-

jums uz pasauli un domas gaita.

– Vai citkārt teātri atliek laika dziļākām sarunām?

– Esam liels kolektīvs, tāpēc saku: man palaimējies, ka ir arī tādi kolēģi, ar kuriem pārrunāt lielas, arī sāpīgas vai skaistas lietas vai kuru zināšanas un viedoklis mani interesē. Esmu no tiem cilvēkiem, kurš kolektīvu nesauc par ģimeni; man svarīgi, lai būtu ļoti labi kolēģi.

– Latvijas Nacionālais teātris cildina tevi par raksturlomām. Kad apzinājies, ka tev ir pa spēkam citu acīs kardināli mainīties?

– Teātri veidus un paņēmienus iemācīja brīnišķīgs pasniedzējs Juris Rijnieks. Prasmi izkopu pirmajos teātra gados, kad spēlēju "Teātra Žurkā", jo isā laikā bija jāpārņem atšķirīgos tēlos. Man nekad nav interesējušas vienveidīgas varones, meklēto nereti atrodu otrā vai trešā plāna lomā. Aktiera profesijas būtība ir spēja mainīties un no nekā radīt dažādus raksturus. Tieši tāpēc man šī sezona šķiet ārkārtīgi interesanta – būšu gan nabadzīga veca kuršu sieva, gan miljonāra mīlākā. Katram tēlam cita fizionomija, gaita, domāšana, raksturs.

– Par tavām dotībām izlasīju divus atšķirīgus vērtējumus. Viens apgalvo, ka tavs talants visspēcīgāk mirdz tēlos no pagājušiem gadsimtiem, otrs – tu

esot viena no nedaudzajām savas paudzes aktrīsēm, kas izprot mūsdienu sievieti. Kā šķiet pašai?

– Aktieris nav vienīgais tēla radītājs, manuprāt, istā atslēga ir parējie izrādes cilvēki. Liela nozīme tam, kādi kauliņi izkrit sadarbībai ar režisoru un izrādes tēmas rezonansei manī. Patiesībā katra lielā vai skaistā loma ir daudzu apstākļu summa.

Prātā nāk trakule no "Svīna garšas". Es, Līga, dzīvē ne tā darītu, ne runātu; šāda apziņa mani zināmā mērā pat atbrīvoja lomaī. Mans tēls bija vaļīgs, lai gan neko tādu uz skatuves nedariju! Tikai vēlāk sapratu: ar horeogrāfijas palīdzību tika atraisīta skatītāju iztēle, un viņi redzēja vairāk, nekā parādīju. Režisors Valters Sīlis nostrādāja fascinējoši precīzi.

– Kādā recenzijā izlasīju, ka nebaudies no sulīgām krāsām. Ko tavā profesijā nozīmē drosmē?

– Loma "Svīna garša" zināmā mērā prasīja drosmi. No otras puses, man nekad nav bijis bail no tā, ko citi padomās par mani. Šajā profesijā šādu "greznību" nevar atļauties. Protams, ka bija jāiemācās sadzīvot ar svešinieku viedokli par to, ko un kā man vajadzēja vai vajadzētu darīt, taču kopumā skatītāji vienmēr bijuši brīnišķīgi. Viņu labie vārdi atstāvē pāris nepatīkamu repliku.

– Daudzi aktieri nevirās publiski runāt par alkām pēc radošas brīvības. Kas tevi radoši atbrīvo, kas – ierobežo?

– Mani var ierobežot tikai es pati, neviens cits. Vislielākais, ar ko dzīvē esmu cīnījies, bija mani kompleksi, raksturs, slinkums. Dzīvē tikai viens princips – ej un dari! Nepatīk tur? Ej citur, meklē! Parakstīt līgumu ar teātri nozīmē piekrist būt daļai no sistēmas, es tajā nevaru būt superbrīva. Un pati par to parakstījos.

– Vai pēc 24 gadiem Rīgā tevī palicis kaut kas no Saldus meitenes?

– Ģenētiskais kodols un galvenās vērtības nemainās. Agrākā Līga varbūt bija romantiskāka un jutīgāka, mazliet kompleksaina. Man pret Saldū saglabājušas siltas jūtas, tāpēc žēl, ka uz to atbraucu labi ja reizi gadā. Mīļi, ka saldenieki man teātri atstāj ziedus ar zīmīti: "No Saldus". Ļoti aizkustina sveiciens no mājām, kuru man Saldū vairs nav. Paldies! ■

Tradicionāls, mainīgs un visur

✎ Daina Tāfelberga, "Kurzemnieks"

Arī šoruden, 11.–13. oktobrī, jau devīto gadu pēc kārtas skatuves mākslas festivāls "Teātris ir visur Kuldīgā" ar daudzveidīgu programmu, kurā saistošus notikumus atradīs ikviens – gan mazākie skatītāji, gan jaunieši un pieaugušie –, aicina baudīt teātri.

Festivāla nosaukumā izteikta doma, ka teātris nepārtraukti ir sastopams mūsu ikdienā – teātris ir visa dzīve, cilvēku domu un rīcības atspoguļojums, tas nav piesaistīts konkrētai vietai, jo ir iespējams visur. Pa šiem gadiem sarunvalodā bieži vien jau sajaukusies vārdu kārtība oficiālajā nosaukumā, liekot uzsvāru uz to, ka teātris tieši Kuldīgā ir visur. Ir apgūtas ne tikai tādas tradicionālas kultūrvietas kā koncertzāles, baznīcas, mākslas nams un izstāžu zāles, bet arī kafejnīcas, pagalmi, sporta halles, jauniešu māja, kādreizējais metālapstrādes cehs, bijušais tirgus angārs. Kā atceras šī festivāla koncepcijas autore un organizatore, Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātra direktore Dana Bjorka, sākotnēji tā bijusi tāda kā divu viziju nejausa saplūšana. No vienas puses, kuldīdznieku un tās viesu senlolots sapnis, jo pilsētas senā arhitektūra un atmosfēra ir kā radīta skatuves mākslas notikumiem, teātris te vienmēr godā turēts. Tāpēc 2016.gada oktobrī palaistais pilotprojekts uzreiz izpelnījās milzīgu skatītāju atsaucību un guva ne vien Kuldīgas novada paš-

valdības svētību, bet arī Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu. No otras puses, vēl iepriekš arī galvaspilsētas teātra vidē bija sākusi virmot ideja par festivālu kādā no Latvijas pilsētām, un viens no variantiem bija senlaicīgā Kuldīgā. "Tobrīd varbūt tā īsti neapzinājos, ko tas prasis, jo uzstādītie mērķi bija augsti. Līdz šim izdevies tos īstenot, lai arī grūtību bijis daudz, tai skaitā pandēmijas laiks," atzīst D.Bjorka.

Kā ik gadu festivāla programma veidota tā, lai trīs dienās Kuldīgā koncentrētu kvalitatīvus, atzinību guvušus un aizraujošus Latvijas skatuves mākslas notikumus mūsdienīgos izpildījumos, kurus par tādiem padara gan to saturs, gan norises vieta kā pievienotā vērtība. D.Bjorka stāsta, ka par to tiek domāts kopš brīža, kad aizvēries iepriekšējā festivāla priekšskars. Šī gada kopsaucējs ir monoizrāde, izņemot piedāvājumu bērniem un jauniešiem. Atkal viesosies gan seni draugi, gan izcili mākslinieki, kas Kuldīgā uzstāsies pirmoreiz. Rīgas Krievu teātris brauks ar izrādi "Mātes piens", tradicionālajā kinovakarā būs Latvijas Kultūras akadēmijas Nacionālās filmu skolas audiovizuālās mākslas studentu īsfilmu skate. Latvijas Nacionālais operas un baleta teātris viesosies ar izrādi "Mazulis ausās, mūziku klausās", kas ir viena no pieprasītākajām bērnu programmām. Ģimenēm sirsniņus un komiskus piedāvājumus piedāvās Rīgas cirks ar "Pačamo" un viesmākslinieku, klaunu *Cronopio*. Šogad festivāls izies ārpus pilsētas – Laidu muižā uzstāsies dziedātāja un pianiste

FOTO NO "KURZEMNIEKA" ARHĪVA

Festivāls "Teātris ir visur Kuldīgā" ik rudeni piedāvā kuldīdzniekiem un novada ļaudīm baudīt teātra izrādes.

Katrīna Gupalo. Svētdien Liepājas Leļļu teātris izrādīs "Robinsonu", bet vakarā Dailes teātris skatuves mākslas gardežiem sniegs "Zēni nav meitenes", kas atzīta par pagājušā gada labāko izrādi un ieguvusi "Spēlmaņu nakts" balvu. Festivāla īpašais notikums būs pasauleslavenā čellista Maksima Beitāna koncerts Kuldīgas Sv. Annas baznīcā. Latviešu mūziķis ir daudzu starptautisku konkursu uzvarētājs, viņš plaši koncertē Eiropā, ASV un Āzijā, ir slavens ar savu

virtuozo repertuāru, šobrīd dzīvo Šveicē, bet dzimtenē reti uzstājas. Savukārt nesen restaurētā Kuldīgas muiža ir daudziem vēl neiepazīta kultūrtūrisma vieta.

Kopš pirmsākumiem festivāls īsteno arī labdarības mērķus. Ir vākti ziedojumi dzīvnieku patversmei, cilvēku ar invaliditāti atbalstam, Kuldīgas Sv. Annas baznīcas remontam un citiem labiem nodomiem. Šogad labdarība tiks īstenota kopā ar Kuldīgas sociālo dienestu. ■

Kultūrtelpa viesistabā

EDGARA LĀČA FOTO

"Šajā sezonā vispieprasītākā izrāde "Rūķos" ir Mārtiņa Vilsona redzējums par mīlestību caur Aleksandra Čaka dzeju "Mīlestības gads".

✎ Agnese Kuplēna, "Talsu Vēstis"

Vai jūs vēlētos dzīvot savā darba vietā? Vai justos organiski, ja pie jums mājās laiku pa laikam sabrauktu sveši ļaudis? Vilsonu ģimene saka – kāpēc ne? "Mums patīk kultūrāli uzņemt viesus – tā ir fantastiska enerģijas apmaiņa!" tā savas pārdomas

par dzīves telpas pielāgošanu kultūras videi izklāsta "Rūķu" saimniece Zane Vilsona, kura kopā ar savu vīru Mārtiņu Vilsonu nemitīgi ko maina un pielāgo, lai nedz pašiem, nedz apmeklētājiem neapniktu. "Ir jāpaskatās it kā skatītāja acīm uz visu – kā ienāku, ko redzu, kā jūtos –, jo paši reizēm esam pieraduši."

Zane stāsta, ka ģimene spēj tomēr pasargāt arī savas privātās lietas un nebeidās, ka kāds varētu ieraudzīt ko vairāk par atļauto: "Mēs pēc dabas esam ļoti godīgi. Pārējie zinās tikai to, ko mēs stāstīsim, rādīsim. "Rūķu" mājā mums ir arī privātas telpas, kurās viesus neaicinām." Tomēr arī mājas saimnieki atzīst, ka privātums ir stiepjams un visai relatīvs jēdziens.

Pārmaiņas un pielāgošanās "Rūķos" notiekot pakāpeniski. Mājas iegādāšanās brīdī, aptuveni pirms 10 gadiem, nebija pat domas, ka šī varētu kļūt arī par atvērtu kultūras vietu.

Ideja par jaunas kultūrtelpas radīšanu pazibēja Zanei, kad pasauli bija pāršalcis pandēmijas laiks. Tā, izmēģinot veiksmi, Vilsonu ģimene saprata, ka cilvēkiem šeit patīk, ka viņi ir gatavi braukt uz Upesgrīvu, lai kopā baudītu skaistus, mākslas piepildītus mirkļus, līdz kamēr Vilsonu verandā uzstājas nu jau arī pieaicinātie viesi ar koncertiem, izstādēm un citām performancēm.

"Uzsākot gan nenojautām, ka tas tā attīstīsies. Mēs kaut kā ļaujāmies tam, kur dzīve mūs nes, un tad, ja ieklausās sevī un ļaujas plūdumam, viss dabiski sanāk," papildina Zane Vilsona, kura ir atbildīgā par Vilsonu verandas producēšanas procesu.

Vilsoni, kā saka, nemitīgi "tur roku uz pulsa". Ja pirms desmit gadiem

"Rūķi" vienkārši kļuva par ģimenes jauno mājvietu, tad pēc tam tie jau tika atvērti publikai, kas vēlējas satikt Mārtiņu Vilsonu, pēc tam jau māja kļuva pieejama plašākam pasākumu klāstam, un tagad vēl nākusi klāt kafejnīca "Umm".

Par to, kādas izmaiņas vēl skars "Rūķus", neviens nezina, jo viņi ir cilvēki, kuri pakļaujas saviem emocionālajiem impulsiem un ieklausās intuícijā. Viņus noteikti varētu nodēvēt par avantūristiem.

"Pat šogad, sākot celt malkas šķūni, nebija domas, ka tur būs "Umm" bufete! Tas mums tāds dzīvs process. Bet, re, cik jauki sanāca... un sanāk," priecīga par paveikto ir Zane.

Mārtiņš piebilst, ka dzīve izspēlē dažreiz jokus ar iepriekš izteiktiem apgalvojumiem: "Šī ir tā reize, kad "es to nedarišu nekad" piepildās. Tā teātra padarīšana vienmēr vēl prasa kaut kādas lietas. Domā – kā varētu labāk, kā būtu ērtāk skatītājam. Mēs domājam, ka mums tur būs šķūnis. Restaurēsim, manīs, kas sanāks, uztaisījām kafejnīcu it kā pagaidām – uz vienu vasaru. Nu kādu tur štruntā vienu vasaru? Atbrauca Jānis Lūsēns un pateica: šitā ir laba vieta, te vajag cilvēkus laist iekšā. Tā padomājam un... ai, es jau iepriekš zināju, ka tas tā būs. Nepaprovēsi, neuzzināsi!" ■

Mūzika

◊ 6. septembrī **Rojas brīvdabas estrādē** izskanēs jubilejas šovs "Dziesmu duetlim 20". Ielūdz Baiba Sipeniece-Gavare, Uldis Marhilevičs un Normunds Jakušonoks.

◊ 6. septembrī **koncertzālē "Klavins Piano", Kuldīgā**, sāksies klaviermūzikas festivāls "Kuldīga Piano". Uztāsies komponists Uģis Prauliņš. Atklāšanas koncerts kā ceļojums cauri laikiem un mākslinieka atmiņām būs veltīts Kuldīgas bagātajai vēsturei. Festivāls turpināsies arī 7. septembrī citās Kuldīgas vietās.

◊ 8. septembrī **Skrundas muižā** klaviermūzikas festivāla "Kuldīga Piano" noslēgums. Festivāla iniciatora, pianista Daiņa Teņa Tēva dienai veltīts koncerts, kurā tiks atskaņotas gan klasiķu, gan paša kompozīcijas.

◊ 13. septembrī **Ventspils koncertzālē "Latvija"** Anna Vibe Gorkuša un Ventspils bigbends prezentēs savu jaunāko albumu "Spectrum".

◊ 14. septembrī **koncertzālē "Lielais dzintars", Liepājā**, Liepājas Simfoniskais orķestris atklās 144. koncertsezonu ar emocionāli piesātinātu koncertu, kura centrālais muzikālais notikums būs Džona Korlijāno žilbinošais Klarnetes koncerts, kurā solista lomu šoreiz pildīs orķestra galvenais diriģents Guntis Kuzma, savukārt pie diriģenta pulst stāsies ekstravagantais zviedru trombonists un diriģents Kristians Lindbergs. Programmā iekļauta arī somu komponista Žana Sibēliusa Piektā simfonija.

◊ 20. septembrī **kultūrvietā "Pegaza pagalms", Liepājā**, uzstāsies "SeptNoir", moderns džezas trio no Nīderlandes. Trio izveidoja Utrehtas konservatorijas studenti, tā sastāvā spēlē pianists Jonass Hormans, basģitārists Matija Mitrovičs un bundzinieks Demians de Manks.

◊ 22. septembrī **koncertzālē "Lielais dzintars"** koncertsēriju "PERSONĪGI" aizsāks "Sinfonietta Rīga" stīgu kvartets un elektronikas meistars Normunds Šnē koncertprogrammā "Meitene un eņģeļi", veidojot dialogu starp divām savu laikmetu spilgti iemiesojošām kompozīcijām – Franča Šūberta 14. stīgu kvartetu "Nāve un meitene" (1824) un Džordža Krama elektrisko stīgu kvartetu "Melnie eņģeļi" (1970). To caurvīs mūzikas iedvesmotas dzejas rindas pašas autore Janas Egles lasījumā.

◊ 22. septembrī **koncertzālē "Latvija"** Andrejs Osokins. No Vaska līdz Vitolam. Latviešu klaviermūzikas dižgari.

◊ 28. septembrī **Kuldīgas kultūras centrā** Raimonda Paula un Guntara Rača koncertuzvedums "Putnu dziesmas". Dziedās "Dzeguzīte", dejos "Dzintariņš".

◊ 28. septembrī **koncertzālē "Latvija"** vokālā grupa "Solala" no Zviedrijas un Ventspils kultūras centra sieviešu koris "Venda" kopīgi veidotā programmā "Dziedam kopā".

◊ 29. septembrī **Ventspils kultūras centrā** dziesmu autors un izpildītājs Kaspars Antess koncertā "Mēs satiksimies".

Teātris

◊ 14. septembrī **Liepājas teātrī** gaidāma pirmizrāde režisores Lauras Grozas jauniestudējumam "Annes Frankas dienasgrāmata". Slēpjoties nacistu okupētajā Amsterdamā, ebreju meitene rakstīja dienasgrāmatu, divus gadus fiksējot savas ģimenes un vairāku citu ebreju mēģinājumu paglābties no holokausta. Viņas dienasgrāmata saglabājusies un kļuvusi par satriecošu laikmeta liecību. Galvenajā lomā – Agnese Jēkabsonē.

◊ 21. septembrī **teātra namā "Jūras vārti", Ventspilī**, Nacionālā teātra izrāde "Laiks paradīzei".

◊ 27. septembrī **Kuldīgas kultūras centrā** Liepājas teātra viesizrāde "Yen".

◊ 29. septembrī **teātra namā "Jūras vārti"** Ģirta Ķestera jubilejas izrāde "Virietis, kurš gaida".

Māksla

◊ Līdz 2. septembrim **Kuldīgas vecajā rātsnamā** Agneses Kauperes gleznu izstāde "Pushumi" (attēlā).

◊ No 2. septembra **Saldus novada bibliotēkā** Jaņa Rozentāla Saldus mākslinieku grupas vadītājas Aivas Šteinas personālizstāde "Piecas darbdienas un divas brīvdienas".

◊ 5. septembrī **Talsu novada muzejā** būs iespēja tikties ar aktieri Vili Daudziņu viņa zīmējumu izstādē "Teātris bildēs".

◊ Līdz 31. oktobrim **Talsu novada muzejā** skatāma izstāde "Kārļa Freimaņa darbi", bet līdz 2. septembrim aplūkojama Kristīnes Niedrājas laikmetīgās keramikas izstāde "Sekls dziļums". Keramiķe spēlējas ar valodu, notikumiem un simboliem, asprātīgi ietērpjot tos no māla un porcelāna darinātos tēlos.

◊ Septembrī **Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centrā** skatāma jauktu mediju izstāde "Putna melnās acis likās kā lielas kameras, kas asi un detalizēti uztver visu, kas nonāca redzeslokā". Izstādē piedalās astoņi vizuālie mākslinieki: Silga Ivanova, Katrīna Grībovska, Laimdota Malle, Ivars Pommers, Kristīne Krauze-Slucka, Laine Pole, Mika Solomons un Lidija Zaneripa.

◊ Līdz 19. septembrim **Kuldīgā, L. Rezevskas izstāžu zālē**, TTMS "Kuldīgas palete" pasteļu gleznu izstāde "Maigais pieskāriens".

◊ Līdz 29. septembrim **Kuldīgas mākslas galerijā** Elīnas Zundes gleznu izstāde "Sava vara".

◊ Līdz 30. septembrim **Kuldīgas pilsētvidē** tēlniecības izstāde "Savā vietā".

◊ **Liepājas muzejā** līdz 27. oktobrim skatāma franču mākslas fotogrāfa Filipa Maržo izstāde "Baltijas jūras piekraste franču fotogrāfa objektīvā", kas tapusi sadarbībā ar Francijas institūtu Latvijā.

Citas lietas

◊ 2. septembrī Zinību diena pie **Saldus Mūzikas skolas un Saldus Mākslas skolas**. Programmā repera Fiņķa koncerts, jauno skatuves mākslinieku uzstāšanās, kendamās turnīrs, šovs "Kurš erudītāks – skolēns vai skolotājs?", labbūtības pastaiga, papildinātās realitātes izstāde, piepūšamās atrakcijas. Radošas un izzinošas norises arī Kapelleru namā un Saldus muzejā.

◊ 2. septembrī **Saldus novada bibliotēkā** piestās zināšanu ekspresis "Šurpum! Turpum! Grāmatum!". Grāmatu burvība tiks atklāta astoņās pieturās, piemēram, "Kurš to teica?", "Sargi mani tumsā" un "Meklē mani grāmatās".

◊ 6. septembrī **Talsu novada Spāres muižā** Tēva dienai veltīta pēcpusdienas «Es ar savu tēti...» un tikšanās ar fotoizstādes «Par tēviem un meitām» autori levu Krūmiņu.

◊ 11. septembrī **Saldus novada bibliotēkā** Dzejas dienu ciklā viesosies dzejnieks un atdzejotājs, Latvijas Literatūras gada balvas, Dzejas dienu balvas, Ojāra Vācieša prēmijas un Normunda Naumaņa gada balvas mākslas kritikā laureāts Ivars Šteinbergs.

◊ 20. septembrī **Saldus novada Kursiņu kultūras namā** Dzejas dienas kopā ar mūziķi Goran Gora.

◊ No 27. līdz 29. septembrim **koncertzālē "Lielais dzintars" un Pētertirgū** notiks desmitais festivāls "Liepājas mākslas forums". Skanēs Krista Auznieka monoopera "Apzināšanās" pāli valodā, amerikāņu komponista Mortona Feldmena skaņdarbs "Rotko kapela", pianisti Roberts Flaics un Rihards Plešanovs un dzejniece Madara Gruntmane radīs "Rekviēmu nezināmajai pēcnāves dzīvei", Pētertirgū notiks šai vietai adaptēta poētiska laikmetīgās dejas izrāde "Aizņemtā ainava", kā arī vēl citi notikumi.

